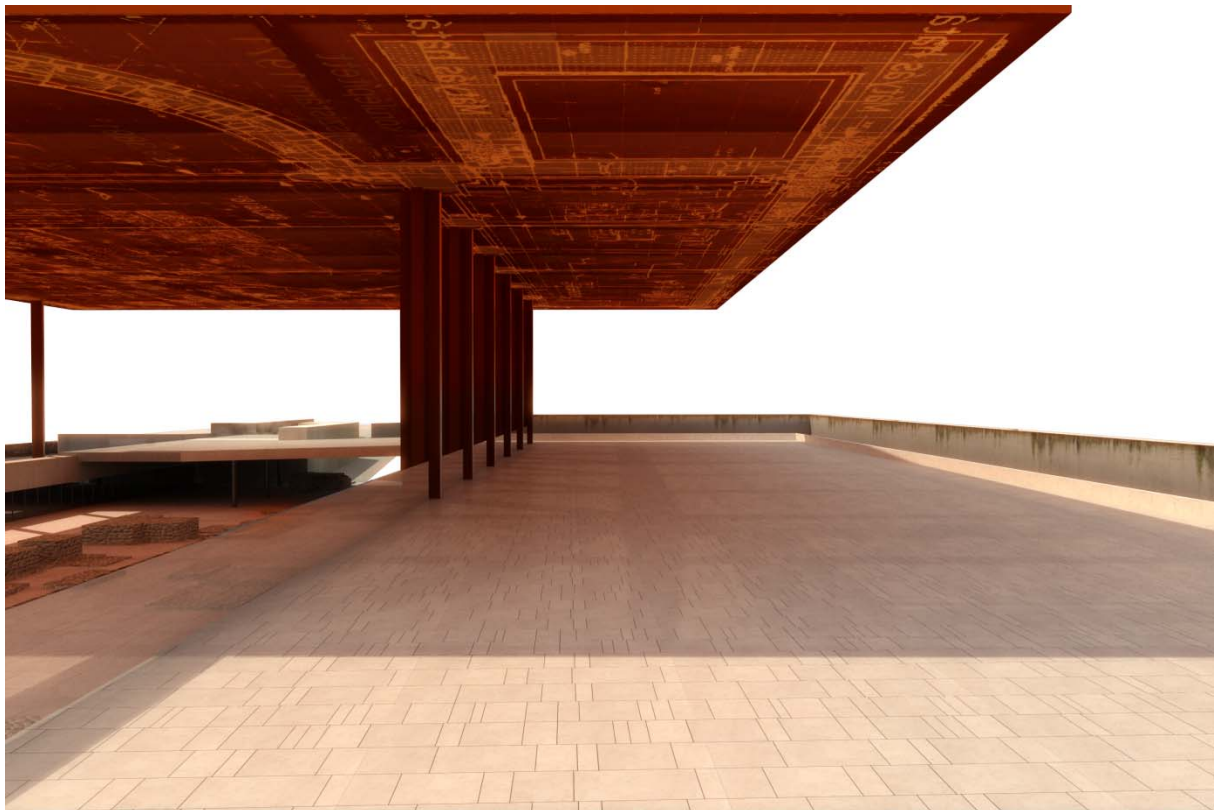

Székesfehérvár, Nemzeti Emlékhely Fejlesztése Építészeti Ötletpályázat

MŰLEÍRÁS

Tartalom

Városszerkezetbe, városképbe való illeszkedés	3
Meglévő értékek megtartása, bemutatása, védelme	4
A bazilika építészeti értékeinek bemutatása	5
Korszerű szabadtér-építészeti megoldások alkalmazása, parkosítás	6
A teljes koncepció megvalósíthatósága	7
A tervezett megoldás főbb geometriai adatai	8

Tervlapok

Helyszínrajz, műleírás, látványtervek	M 1:250	01
Térszíni alaprajz, metszet, homlokzatok, látványtervek	M 1:200	02
Romterület színi alaprajz, látványtervek	M 1:200	03
Látványtervek		04

Városszerkezetbe, városképbe való illeszkedés

A legsokrétűbb, műemléki, építészeti, helyi politikai vetületű, és épp ezért szakmailag legnehezebben megválaszolható kérdés. A lehangosabban felmerülő kérdés a manapság elterjedt, rendkívül szűken, egyfajta méretre vágásként értelmezett illeszkedés problémája. A valaha itt állt épület minden adat és rekonstrukció szerint méreteiben jelentősen meghaladta, dominálta környezetét - hasonlóan a szerencsésebb városokban fennmaradt hasonló jellegű épületekhez- amelyek ellen kevesen emelnek kifogást... Az illeszkedés kérdését pusztán befoglaló méretekre redukáló álláspontot építész-szakmailag tehát nem tartjuk elfogadhatónak. Tanulhatunk azonban a korábbi tervváltozatok által javasolt megoldásokból.

- A nyitott, romkert-szerű kompozíciót, amelyre egy lehetséges magas pontról áttekintő rálátás biztosítható, bár építészetiileg attraktív és talán a legvonzóbb, főként régészeti okokból nem támogathatjuk. A romok bemutatása ez esetben a pusztulásukkal egyenlő, amely - bár felfogható természetes folyamatként is – számunkra nem elfogadható.
- A környező tér magasságában történő lefedésre is történt már javaslat, amely lehetővé teszi a terület sokrétű felhasználását, egyben azonban magukat a romokat egy, a geometriai adottságok miatt nyomott belmagasságú, horizontálisan kiterjedt térben helyezi el, ami rendkívül nehézé teszi a bemutatásukat, laikus számára értelmezésüket.
- A térszínről kissé elemelt transzparens védőtetős megoldás jól megvilágított térbe helyezi a romokat és biztosítja az oldalról történő rálátást. Ugyanakkor városképi szempontból a letámasztási lehetőségek miatt szükségszerűen nagy fesztávú, nagy felületű védőtető rendkívül zavaró lehet, mivel szemmagasságú (a környező házakból az alatti) pozíciója miatt tejes nagyságában jelenik meg. A valódi átláthatóság miatt üvegből készítendő védőtető magas pontról való áttekintése csak az esti-éjszakai órákban működhet a tükröződések miatt.
- Az általunk javasolt, a térszínről elemelt lefedés a romok védelme mellett biztosítja a rálátást a területre, mérete a „megfelelő helyen”, jelentős magasságban jelenik meg, alsó felületére pedig a művészeti és didaktikus tartalom egyesítésével a területet értelmező kompozíció kerülhet.

Meglévő értékek megtartása, bemutatása, védelme

A négy saroktornyos bazilika egykori területe, valamint az északi oldal kerítésig terjedő része, mint a régészetileg leggazdagabb terület, teljes egészében lefedésre kerül. A lefedés kétszintű, a bazilika központi területén kiemelt, könnyű szerkezetű védőtetővel, az oldalsó részeken járható, vasbeton szerkezetű födémmel. Új szerkezetek letámasztása csak olyan helyeken történik ahol azt a régészeti szempontok lehetővé teszik. A Mátyás-kori bővítés területe, amely jelenleg is jórészt takart állapotban van, javaslatunk szerint egyelőre nem változna, a feltárások és a későbbi felhasználás függvényében a vasbeton szerkezetű védőtető erre a részre is kiterjeszthető. A romok megtekintése a sétányról, a kissé megemelt új köztérről és az ezeket összekötő hidakról történhet, amelyet kiegészít a védőtető alsó felületén megjelenő grafikus információ. Szándékaink szerint a romterület alsó szintje is szabadon átjárható, kelet felől a meglévő kapcsolatokkal, nyugatról Ozorai Pipó tornya mellett kialakított bejárással. Az esti órákban a hangsúlyos elemek kiemelt megvilágítást kapnak. A vagyonvédelmet technikai berendezésekkel biztosítjuk.

A bazilika építészeti értékeinek bemutatása

A rekonstrukció lehetősége - A bazilika eredeti térarányainak, méreteinek teljes vagy jelentősebb mértékű részleges rekonstrukciója több okból sem kívánatos – annak ellenére, hogy a nagyközönség számára valószínűleg csak ez jelentene valóban befogadható megoldást. A rendelkezésre álló régészeti információk alapján rekonstruálható az épület néhány fontos eleme (ennek leképezése a korábbi engedélyezési tervben szereplő részmetset), azonban a látogatóknak valós élményt nyújtó tér és tömegrekonstrukciók készítéséhez már vitatott a meglévő információ megfelelősége, valamint jelentős korlátot jelent a források szűkössége és a terület részleges felülépíttessége is.

A javasolt megoldás – A bazilika jelenleg csak nagyon kevésbé érzékelhető jelenlétének felerősítése, a szerkesztési elvekre, méretekre építve olyan építészeti megoldás kialakítása, amely közelebb hozza, térben érzékelhetővé teszi az elpusztult épület alapvető méreteit, térrendszerét. A tér felett lebegő felület szélességében megegyezik az egykori négy saroktornyos bazilika méreteivel, hosszában a keleti oldalon ugyancsak a saroktornyoktól indul, nyugati irányban a terület jogi szabja meg a lehetséges hosszát (bár ez megfelelő jogi megoldásokkal talán kiterjeszthető). A rendkívül könnyű, feszített membrán felületképző anyag (poliészter vagy üveg szövet, UV álló felülettel, felső oldalán szennyeződés-lepergető PVDF felülettel) használata teszi lehetővé a lebegő hatású tető megvalósítását. Az alsó felületen olyan informatív tartalmú társzművészeti alkotás elhelyezését javasoljuk, amely közvetlen és asszociatív módon egyaránt segíti a helyszín megértését. A választott technológiából adódóan a felület grafikai tartalma a későbbiekben igény szerint módosítható, cserélhető, így időszakosan változó megjelenést nyerhet. A lebegő tető tartószerkezete ragasztott fatartókból áll, a vertikális elemek a bazilika egykori pillérsorainak pozíciójába kerülnek. A romterületen állók, amelyek a főhajó pilléreinek pozíciójában vannak, nagyobb keresztmetszettel bírnak, a sétányon elhelyezkedők a korábbi védőtető vasbeton alapjaira kerülnek a mellékhajó pillér pozícióiban. A vízszintes tartók sarokmerev kapcsolatokkal csatlakoznak a felmenő szerkezetekhez. A tartók rendszere a bazilika alaprajzi szerkesztési hálójának megfelelő, az oldalhajók boltozott szakaszainak mezőiben hangsúlyos keresztmervítésekkel. A kissé áttetsző anyaggal burkolt tető alsó felületére a nappali órákban a szerkezetek érzékelhetően kivetülnek, a napfény erősségétől függően.

Korszerű szabadtér-építészeti megoldások alkalmazása, parkosítás

A koncepció olyan térrendszer megvalósítását tűzi ki célul, amely teljes egészében bejárható, alkalmas a hely szellemének befogadására, megértésére, emellett városi és szakrális jellegű köztérként is használható. A térképzés fő szervező eleme a lebegő védőtető, amely fényáteresztő membrán anyaga miatt rövid távon minden napszakban a fényviszonyok és a megvilágítás szerint változó megjelenésű, hosszabb időtávon pedig a grafikai tartalom cserélhető volta miatt alakul, változik környezetével összhangban. Védelmet nem csak a romoknak biztosít, hanem a köztér egy részének lefedésével a használó polgároknak, látogatóknak is, egyúttal szemléltetve a hajdanvolt épület nagyságát is. Az építészeti részletek, elemek visszafogott, funkcionális megoldásúak, nem kívánják elterelni a figyelmet a tér mondanivalójáról, a pusztán dekoratív építészeti megoldásokat teljességgel mellőztük. Nem javasoljuk ilyen célú növényzet telepítését sem, a tervezett járható pázsitfelületek megfelelő keretet adnak a megmaradt romoknak, lehetővé téve a kutatások egyszerű folytatását a kiválasztott területeken.

A teljes koncepció megvalósíthatósága

A tervezés során kiemelt figyelmet fordítottunk a reális megvalósíthatóságra. Minden olyan, már korábban megépült elem megtartását és további használatát javasoljuk, amelynek elbontása nem feltétlenül szükséges. A tervezett lebegő tető tartószerkezete a könnyű membrán szerkezetű borítás miatt hatásos megjelenéséhez és méretéhez képest gazdaságosan megvalósítható, a kiegészítő vasbeton szerkezetek bekerülési költsége jól tervezhető, kontrollálható. Az alapozás a talajviszonyok ismeretében tervezendő pontszerű, előre láthatóan mélyalapozás, amelynek technológiája nem okozhat vibrációt, sérülésveszélyt a környező szerkezetekben. A nyitott terek nem igényelnek gépészeti ellátást, a lebegő tető világítása kevés számú, nagy világítási teljesítményű kültéri fénvetővel megoldott, a járható terek alatt jó optikai minőségű, kültéri használatra tervezett megoldásokat kell alkalmazni. A jól belátható térrendszer biztonsági szempontból előnyös, biztonsági kamerarendszerrel könnyen védhető. A koncepció két fő eleme egymástól függetlenül is megvalósítható, így időben és pénzügyileg ütemezhető (természetesen funkcionális kompromisszumokkal).

A tervezett megoldás főbb geometriai adatai

lebegő védőtető alapterülete: 1680 m², belmagassága 11,5m, ragasztott fa pillérek maximális szélessége 1 m (főhajónál kereszt alakban, mellékhajónál egy irányban), főtartó magassága a csatlakozásnál 1,5 m.

vasbeton szerkezetű járható védőtető rámpákkal: 1538 m², átlagos belmagasság 3 m, vb lemez vastagsága 25 cm. Az oszlopok az alapozható területhez igazított raszterben helyezkednek el.

